

ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΑΘΗ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Τήν μελέτη του πάθους της ΦΙΛΑΡΧΙΑΣ συνεχίζουμε και σ' αυτό τό ΜΑΘΗΜΑ σκόβοντας σέ μιάν άλλη μεγάλη τραγωδία του μεγάλου Άγγλου δραματουργού Ουίλλιαμ Σαίξπηρ (1564-1616) «**ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΛΗΡ**».

Ό Λήρ βασιλιάς της Άγγλίας, ένας οξύθυμος και άφρονος γέρος, έγωκεντρικός και αυταρχικός έχει τρεις κόρες: τήν Γονερίλη γυναίκα του δούκα του Όλμπανυ, τήν Ρεγάνη παντρεμένη με τον δούκα του Κόρνγουολ και τήν Κορδέλια για τήν όποία ύποφήφιοι γαμπροί ό βασιλιάς της Γαλλίας και ό δούκας της Βουργουνδίας. Έντελώς άπροσδόκητα και άδικαιολόγητα ό Λήρ αποφασίζει νά μοιράσει τό βασιλείο του στις κόρες του ανάλογα με τήν άγάπη και τήν άφοσίωσή τους. Η Γονερίλη και ή Ρεγάνη άνειλικρινά όμολογοϋν ύπέρτατη άγάπη. Άηδιασμένη από τήν ύποκρισία τους, ή Κορδέλια λέει άπλά και σεμνά ότι τον άγαπά όπως όφείλει σάν κόρη του. Απογοητευμένος από τήν άπάντησή της πού δέν κολάκευσε τήν έγωπάθειά του, ό Λήρ έξοργίζεται και τήν άποκληρώνει. Έξορίζει τον κόμη του Κέντ πού προσπάθησε νά τον μεταπείσει. Μοιράζει τό μερίδιό της στις άλλες δύο κόρες του με τον όρο νά συντηροϋν αυτόν και ένατό ίππότες του έναλλακτικά. Ό δούκας της Βουργουνδίας δέν θέλει νά πάρει τήν Κορδέλια με μόνη προίκα τήν κατάρρα του πατέρα της. Τήν παίρνει ό βασιλιάς της Γαλλίας και φεύγουν.

Στό περιβάλλον των θυγατέρων του ό Λήρ και οι άνθρωποι του δέν έχουν τήν επιθυμητή μεταχείριση. Η Γονερίλη και ή Ρεγάνη αποβάλλουν τό προσωπείο της άγάπης και σεβασμού προς τον πατέρα τους. Έκδηλώνουν άγνωμοσύνη, άσέβεια και σκληρότητα. Η όργή πού γεννά ή συμπεριφορά τους σαλεύει τά λογικά του αυταρχικού και άπαιτητικού Λήρ πού δέν έχει καμία έξουσία πλέον. Έχοντας έγκαταλείψει τό άρχοντικό της Ρεγάνης, βρίσκειται έκτεθειμένος, παγερή νύχτα, στην άγριότητα μιās καταιγίδας και τρελαίνεται. Κοντά του ό παλιός γελωτοποιός του, ό κόμης του Κέντ μεταμφιεσμένος. Τόν ύπηρετεί πιστά και ό άποκληρωμένος γιός του κόμη του Γκλώστερ, ό Έντγκαρ.

Γιά νά έπανορθώσει τις άδικίες εις βάρος του πατέρα της ή Κορδέλια αποβιβάζεται στό Κέντ με γαλλικά στρατεύματα. Σέ μάχη κοντά στό Ντόβερ συλλαμβάνεται και φυλακίζεται μαζί με τον Λήρ. Στό μεταξύ ή Γονερίλη και ή Ρεγάνη έλκύονται από τό άνερχόμενο άστρο του Έντμοντ, πανούργου και άδίσταχτου νόθου γιού του κόμη του Γκλώστερ. Για τον έρωτά του ή Γονερίλη δηλητηριάζει τήν Ρεγάνη και αυτοκτονεί. Με διαταγή του Έντμοντ ή Κορδέλια άπαγχονίζεται στή φυλακή. Κρατώντας την στά χέρια του ό Λήρ σβήνει από πόνο και θλίψη.

Ὁ δούκας τοῦ Ὀλμπανου πού δέν εἶχε ἐγκρίνει τήν κακομεταχείριση τοῦ γερο-βασιλιᾶ Λήρ ἀνέρεται στό θρόνο.

Ἡ Κορδέλια στόν ἑαυτὸν της μετά τήν ἀποκλήρωσή της: "Φτωχιά Κορδέλια. Ὅμως ὄχι, ἀφοῦ εἶμαι βέβαιη, ἡ ἀγάπη μου εἶναι πλουσιότερη ἀπ' τή γλῶσσα μου". Αὐτός εἶναι ὁ ἄφθαρτος πλοῦτος μας, ἡ ἀγάπη καί οἱ καρποὶ της, τά ἔργα της. "μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδέ γλῶσση, ἀλλ' ἐν ἔργῳ καί ἀληθείᾳ" (Α' Ἰωάν. 3 18).

Ἡ Γονερίλη πρὸς τὸν πατέρα της τὸν βασιλιᾶ Λήρ: "Ἀφοῦ εἶσαι γέρος καί σεβαστός σοῦ πρέπει νά εἶσαι γνωστικός". Τό στοιχεῖο τῆς γνωστικότητος δέν εἶναι μόνον διανοητικό ἐπίτευγμα ἀλλά καί καρπὸς ψυχικῆς καλλιέργειας, καθάρσεως τῆς καρδιᾶς. Γνώση ἀπὸ τὴν πείρα τῆς ζωῆς συνυφασμένη μέ πνευματικὴ καλλιέργεια.

Ὁ δούκας τοῦ Ὀλμπανου στή γυναῖκα του Γονερίλη: "ζητῶντας τό καλύτερο συχνά χαλάμε τό καλό". Στή ζωὴ συμβαίνει αὐτό, ἀποτέλεσμα ἀνικανοποίητου, πλεονεξίας, κενοδοξίας. Στήν περιοχὴ τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἡ στασιμότητα εἶναι ἀντιπνευματικό στοιχεῖο. Συνεχῆς ἄνοδος, ἀδιάκοπος ἀγῶνας γιά βελτίωση. "Ὀχι ὀλιγάρχεια. "Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν..." (Λουκᾶ 13 24). "Ὀχι "ἀγωνιστεῖτε" ἅπαξ. "Μετανοεῖτε καί πιστεύετε..." (Μαρκ. 1 15). "Ὀχι "μετανοεῖστε" ἅπαξ.

Ὁ κόμης τοῦ Κέντ στόν γελωτοποιό: " Ἐχοντας μέσα μου περίσσια ἀντρεία καί λίγο μυαλό, ξεσπάθωσα". Μᾶς ἔχει δοθεῖ ὁ νοῦς γιά κυβερνήτης τοῦ σώματος καί τῆς ζωῆς. Ὁ ἠνίοχος πού διευθύνει τά ἄλογα, τό ἄρμα. Ἐλέγχει ὀρμές, παρορμήσεις καί τίς ἀγαθές κινήσεις τῆς καρδιᾶς. Ὁ Χριστιανὸς ξέρει ὅτι ὁ νοῦς πρέπει νά εἶναι φωτισμένος. Οἱ πνευματικοὶ τονίζουν τὴν ἀξία τῆς διακρίσεως.

Καί μιά θέση κοινωνικῆς δικαιοσύνης μέ τό στόμα τοῦ κόμη τοῦ Γκλῶστερ: " Ἐτσι σ' ὄλους τό περίσσιο νά ἰσομοιράζεται καί νά ἔχει τό ἀρκετό κάθε ἄνθρωπος".

Παρατηροῦμε καί σ' αὐτό τό ἔργο ὅτι ἡ ἐξουσία, ὁ πλοῦτος καί ὁ ἔρωτας πυροδοτοῦν σκληροὺς ἀνταγωνισμούς, μεταξύ τῶν ἀνθρώπων πού μετέρχονται τά πάντα προκειμένου νά ἐπιτύχουν τοὺς στόχους τους. Μποροῦν νά φθάσουν καί μέχρι τὴν ἐξόντωση κοντινῶν συγγενῶν. Εὐεργετημένοι δείχνουν τό ἀπαίσιο πρόσωπο τῆς ἀγνωμοσύνης. Τό προσωπεῖο τῆς ὑποκρισίας εὐχρηστο καί ἀποτελεσματικό ἀλλά φθαρτό. Ἀδικημένοι καί καταφρονεμένοι διαθέτουν πλοῦτο ψυχῆς πού προσφέρεται μέ θυσιαστικὴ διάθεση: Κορδέλια, κόμης τοῦ Κέντ, γελωτοποιός, Ἐντγκαρ. Στήν ἔσχατη ἀδυναμία του μέσα στήν καταιγίδα ὁ Λήρ διδάσκεται ὅτι δέν ἔμαθε μιά ὀλόκληρη ζωὴ. Ἡ ἐγωπάθειά του θρυμματίζεται, τά μάτια του ἀνοίγουν καί ἀνακαλύπτουν τὸν συνάνθρωπο. Ἡ καρδιά του ὀργώνεται ἀπὸ τὸν πόνο γιά νά δεχθεῖ τὸν σπόρο τῆς ἀγάπης.

ΝΙΚΟΣ ΤΣΙΡΩΝΗΣ

8-5-2026